

2018

SANSKRIT

(Major)

Paper : 5.5

Full Marks : 60

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following questions in brief : 1×7=7

(a) To which Veda, the *Kāthopaniṣad* does belong?

(b) Who is the father of नचिकेताः?

(c) “अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणः”

For whom, this statement is spoken?

(d) What is the source of the ‘निरुक्तम्’?

(e) “इदं करणादित्याग्रयणः”

What is आग्रयण referred to here?

(f) “वाचः पाता वा पालयिता वा”

Who is the God related with this statement?

(g) “नचिकेता नाम पुत्र आस।”

Write the Sanskrit equivalent for the word ‘आस’.

2. Answer the following questions : 2×4=8

(a) Fill in the blanks :

पीतोदका _____ दुग्धदोहा _____ ।
_____ नाम ते _____ गच्छति ता ददत् ॥

(b) Give the derivation of the word ‘सविता’ as found in your *Nirukta* text.

(c) Give two examples of Vedic लेट् लकार.

(d) Define उदात्तस्वर with proper example.

3. Explain any two of the following : 5×2=10

(a) अनुपश्य यथा पूर्वे प्रतिपश्य तथाऽपरे ।
सस्यमिव मर्त्यः पच्यते सस्यमिवाजायते पुनः ॥

(b) न वित्तेन तर्पणीयो मनुष्यो
लप्स्यामहे वित्तमद्राक्ष्म चेत्त्वा ।
जीविष्यामो यावदीशिष्यसि त्वं
वरस्तु मे वरणीयः स एव ॥

(c) नायमात्मा प्रवचनेन लभ्यो

न मेधया न बहुना श्रुतेन ।

यमेवैष वृणुते तेन लभ्यः

तस्यैष आत्मा विवृणुते तनूं स्वाम् ॥

4. Write a note on the content of First वल्ली of the First अध्याय of the ‘कठोपनिषद्’. 10

Or

“तस्मात्प्रति त्रीन्वरान्वृणीष्व”

Who is the speaker here? What are those boons (वरान्) referred to here? Discuss the content of the statement.

5. Explain any one of the following : 5

(a) रुद्रो शैतीति सतः । रोरूयमाणो द्रवतीति वा ।

(b) पर्जन्यस्तृपेः । आद्यन्तविपरीतस्य । तर्पयिता जन्यः ।

6. “कः कमनो वा।”

Discuss, after यास्क, the derivative meaning of the God ‘क’ with proper मन्त्र. 10

Or

Write a note on विश्वकर्मन् as you find in your *Nirukta* text.

7. Write a note on the Vedic Infinitives (तुमर्थक). 10

Or

Write a note on the use of the Vedic Upasargas.

***